

Град Ниш
Нишки културни центар

The Days of St. Emperor Constantine and Helena

NIŠ AND BYZANTIUM

FIFTH SYMPOSIUM
NIŠ, 3. – 5. JUNE 2006.

THE COLLECTION OF SCIENTIFIC WORKS
V

Editor
MIŠA RAKOCIJA

NKC

Niš, 2007.

Дани Св. цара Константина и царице Јелене

НИШ И ВИЗАНТИЈА

ПЕТИ НАУЧНИ СКУП
НИШ, 3 – 5. ЈУН 2006.

ЗБОРНИК РАДОВА
V

Уредник
МИША РАКОЦИЈА

НКЦ

Ниш, 2007.

Издавачи
ГРАД НИШ
НИШКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР

За издаваче

Градоначелник
СМИЉКО КОСТИЋ

Нишки културни центар
в.д. ВЕСНА БРАТИЋ

Организациони одбор

- Владика нишки Господин Иринеј
- академик Дејан Медаковић
- градоначелник Смиљко Костић
- градски архитекта Јован Мандић
- градски менаџер др Властимир Токић
- др Бранко Вујовић
- др Александар Јовановић
- др Александар Кадијевић
- Миша Ракоција
- др Хранислав Анђелковић
- др Франц Цурк
- др Димостенис Стратигопулос
- Небојша Озимић
- Марица Максимовић
- Ирена Љубомировић
- Ана Перовић (координатор)

Редакција

- Владика нишки Господин Иринеј
- академик Дејан Медаковић
- градски архитекта Јован Мандић
- др Грем Џонс
- др Ђордана Тровабене
- Јоанис Сисиу
- др Георги Геров
- др Бранко Вујовић
- др Александар Јовановић
- др Каролин С. Снајвли
- др Александар Кадијевић
- мр Оливер Томић
- Миша Ракоција
- др Хранислав Анђелковић
- др Франц Цурк
- др Димостенис Стратигопулос
- др Горан Максимовић
- мр Миомир Васов
- Ирена Љубомировић
- Милица Тодоровић
- Марица Масимовић (секретар)

САДРЖАЈ

<i>Dionysios Kalamakis</i>	AESTHETIC APPROACH OF BYZANTINE ART. BETWEEN THE EAST AND THE WEST	
<i>Дионизиос Каламакис</i>	ЕСТЕТСКИ ПРИСТУП У ВИЗАНТИЈСКОЈ УМЕТНОСТИ. ИЗМЕЂУ ИСТОКА И ЗАПАДА	23 – 38
<i>Symeon Paschalides</i>	Ο ΙΔΕΩΔΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ. Ο ΜΕΓΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ	
<i>Симеон Пасхалидес</i>	ИДЕАЛНИ ЦАР: КОНСТАНТИН ВЕЛИКИ У СРЕДЊЕВИЗАНТИЈСКОЈ ХАГИОГРАФИЈИ И ПОЛИТИЧКОЈ ИДЕОЛОГИЈИ	39 – 46
<i>Δημοσθένης Στρατηγόπουλος</i>	ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗ ΣΤΗΝ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ	
<i>Dimostenis Stratigopoulos</i>	СВЕТИ КОНСТАНТИН И СВЕТА ЈЕЛЕНА У ХИМНОГРАФИЈИ	47 – 54
<i>Carolyn S. Snively</i>	THESSALONIKI VERSUS JUSTINIANA PRIMA: A RARE MENTION OF THE CONFLICT, IN THE LIFE OF OSIOS DAVID OF THESSALONIKI	
<i>Каролин С. Снајвли</i>	СОЛУН ПРОТИВ ЈУСТИНИЈАНЕ ПРИМЕ: РЕДАК ПОМЕН СУКОБА, У ЖИТИЈУ СВЕТОГ ДАВИДА СОЛУНСКОГ	55 – 62
<i>Giodana Trovabene</i>	IL CULTO DELLA REGALITÀ NELL'ΕΡΟСА DI COSTANTINO: IL MOSAICO DI DIONISO NEL PALAZZO DI GALERIO IN SERBIA	
<i>Бордана Тровабене</i>	КУЛТ КРАЉЕВСКОГ ДОСТОЈАНСТВА ИЗ ПЕРИОДА КОНСТАΝΤΙΝΑ: ΜΟΖΑΙΚ ΔΙΟΝΙΣΑ У ПАЛАТИ ГАЛЕРИЈА У СРБИЈИ	63 – 86
<i>Гордана Јеремих</i>	ΜΟΖΑΙЦИ ΓΡΑΒΕВИΝΕ ΣΑ ΟΚΤΟΓΟΝΟΜ ΙΖ ΑΝΤΙΧΚΟΓ ΗΑΙΣΑ	
<i>Gordana Jeremić</i>	MOSAICS OF THE STRUCTURE WITH OCTAGON, FROM THE ANCIENT NAISSUS	87 – 98
<i>Νικόλαος Γκυλιέζ</i>	Η ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ	
<i>Николаос Гиулес</i>	ГРАДИТЕЉСТВО КОНСТАΝΤΙΝΑ ВЕЛИКОГ НА ИСТОКУ	99 – 114
<i>Mark J. Johnson</i>	“FROM PAGANISM TO CHRISTIANITY IN THE IMPERIAL MAUSOLEA OF THE TETRARCHS AND CONSTANTINE”	
<i>Марк Ц. Џонсон</i>	ОД ПАГАНСТВА ДО ХРИШЋАНСТВА У ЦАРСКИМ МАУЗОЛЕЈИМА ТЕТРАРХА И КОНСТАΝΤΙΝΑ	115 – 124
<i>Miša Rakocija</i>	PALEOBYZANTINE CHURCHES OF NIŠ	
<i>Миша Ракоција</i>	ПАЛЕОВИЗАНТИЈСКЕ ЦРКВЕ НИША	125 – 148
<i>Ljubinka Džidrova</i>	ART, FORM AND LITURGY IN THE ROTUNDA AT KONJUH	
<i>Љубинка Џидрова</i>	УМЕТНОСТ, ОБЛИК И ЛИТУРГИЈА У РОТОНДИ КОД КОЊУХА	149 – 178

<i>Robert Mihajlovski</i>	ANTE PACEM AT HERACLEA LYNCEsis: FROM CONSTANTINE TO JUSTINIAN	
<i>Робер Михајловски</i>	ANTE PACEMU XERAKLEJI LINCHESTIS: OD KONSTANTINA DO JUSTINIЈANA	179 – 190
<i>Михаило Милинковић</i>	О ПОТРЕБИ НАУЧНОГ ПРОУЧАВАЊА ЛОКАЛИТЕТА ЗЛАТА - КАЛЕ	
<i>Mihailo Milinković</i>	ÜBER DEN BEDARF NACH WISSENSCHAFTLICHER ERFORSCHUNG DER FUNDSTELLE ZLATA-KALE	191 – 204
<i>Душан Рашковић</i>	РИМСКО НАСЕЉЕ PRAESIDIUM POMPEI – РИМЉАНИ У АЛЕКСИНАЧКОЈ КОТЛИНИ	
<i>Dušan Rašković</i>	ROMAN SETTLEMENT PRAESIDIUM POMPEI - THE ROMANS IN THE BASIN OF ALEKSINAC	205 – 226
<i>Мирослав Јерemiћ</i>	СИРМИЈУМ, „ГРАД – ОСТРВО“ И ЊЕГОВА ДВА ОСТРВА	
<i>Miroslav Jeremić</i>	SIRMIMUM, ‘TOWN – ISLAND’ AND ITS TWO ISLANDS	227 – 242
<i>Јвана Поповић</i>	ARCADIUS’ SIGNET RING FROM NAISSUS	
<i>Ивана Поповић</i>	АРКАДИЈЕВ ПЕЧАТНИ ПРСТЕН ИЗ НИША	243 – 250
<i>Иван Бугарски</i>	ОСТАВА ИЗ СТРЕЖЕВА: УЗЕНГИЈЕУ РАНОВИЗАНТИЈСКОМ КОНТЕКСТУ	
<i>Ivan Bugarski</i>	THE STREŽEVO HOARD: STIRRUPS IN THE EARLY BYZANTINE CONTEXT	251 – 268
<i>Перица Шпећар</i>	НАЛАЗИ МЕТАЛНИХ ДЕЛОВА ВОЈНОГ ПОЈАСА СА ТЕРИТОРИЈЕ ВИМИНАЦИЈУМА	
<i>Perica Špehar</i>	FINDS OF METAL MILITARY BELT FRAGMENTS FROM THE AREA OF VIMINACIUM	269 – 290
<i>Предраг В. Милошевић</i>	ИСХОДИШТА И ИСХОДИ ТЕОРИЈЕ ВИЗАНТИЈСКЕ АРХИТЕКТУРЕ ЗРЕЛОГ СРЕДЊЕГ ВЕКА	
<i>Predrag V. Milošević</i>	STARTING POINTS AND OUTCOMES OF THE THEORY OF HIGH-MEDIEVAL BYZANTINE ARCHITECTURE	291 – 314
<i>Јасмина С. Ћирић</i>	АРТИКУЛАЦИЈА ИСТОЧНЕ ФАСАДЕ КАТОЛИКОНА МАНАСТИРА КОНСТАНТИНА ЛИПСА У ЦАРИГРАДУ	
<i>Jasmina S. Ćirić</i>	THE EAST FAÇADE ARTICULATION OF THE KATHOLIKON OF THE CONVENT OF CONSTANTINE LIPS IN CONSTANTINOPLE	315 – 330
<i>Devis Valenti</i>	L’ICONOGRAFIA DI COSTANTINO NELL’ARTE MEDIOEVALE ITALIANA	
<i>Devis Valenti</i>	ИКОНОГРАФИЈА ЦАРА КОНСТАНТИНА У СРЕДЊЕВЕКОВНОЈ УМЕТНОСТИ	331 – 356
<i>Sergio Marinelli</i>	LA FIGURA DI COSTANTINO NELLA PITTURA DELL’ITALIA SETTENTRIONALE DURANTE IL	
<i>Sergio Marinelli</i>	КОСТАНТИНОВ ЛИК У РЕНЕСАНСНОЈ УМЕТНОСТИ СЕВЕРНЕ ИТАЛИЈЕ	357 – 366
<i>Elizabeta Dimitrova</i>	THE PORTAL TO HEAVEN, Reaching the Gates of Immortality	
<i>Елизабета Димитрова</i>	ПОРТАЛ ПРЕМА РАЈУ, Досезајући улаз у бесмртност	367 – 380
<i>Миодраг Марковић</i>	„ХРИСТОС ПРОКЛИЊЕ СМОКВИНО ДРВО“ У ЦРКВИ СВЕТОГ НИКИТЕ КОД СКОПЈА	
<i>Miodrag Marković</i>	PRESENTATION OF THE GOSPEL STORY ABOUT JESUS AND THE FIG TREE IN THE CHURCH OF ST. NICETAS NEAR SKORJE	381 – 392

<i>Ioannis Sisiou</i>	THE PAINTING THROUGHOUT THE 13TH CENTURY IN SAINT STEFANOS OF KASTORIA	
<i>Иоанис Сисиу</i>	СЛИКАРСТВО XIII ВЕКА У СВ. СТЕФАНУ У КАСТОРИЈИ	393 – 414
<i>Радомир Д. Петровић</i>	ФРЕСКА ЧУДО И МАРТИРИЈ СВЕТЕ ЕУФИМИЈЕ У МАНАСТИРУ БАЊИ ПРИБОЈСКОЈ ИЗ 1574. ГОДИНЕ	
<i>Radomir D. Petrović</i>	THE FRESCO OF THE MIRACLE AND MARTYRDOM OF ST. EUPHEMIA IN THE MONASTERY OF BANJA PRIBOJSKA FROM THE YEAR OF 1574	415 – 428
<i>Љиљана Стошић</i>	МИЛОШ ОБИЛИЋ КАО „НОВИ КОНСТАНТИН“ У СРПСКОЈ УМЕТНОСТИ XIX ВЕКА	
<i>Ljiljana Stošić</i>	MILOŠ OBILIĆ AS „A NEW CONSTANTINE“ IN THE XIX-CENTURY SERBIAN ART	429 – 442
<i>Cisa Branka, Monti Giada, Morandi Simona</i>	RELIEF AND DIGITAL METRIC RESTITUTION OF MOSAIC FLOORS OF MEDIANA	
<i>Бранка Цуца, Ђада Монти, Симона Моранди</i>	РЕЉЕФНА И ДИГИТАЛНО - МЕТРИЧКА РЕСТИТУЦИЈА ПОДНИХ МОЗАИКА МЕДИЈАНЕ	443 – 454
<i>Vezoari Giorgio, Brumana Raffaella, Monti Carlo Ђорђо</i>	RELIEF AND DOCUMENTAL REPRESENTATION OF MOSAICS TO SUPPORT THE RESTORATION	
<i>Безоари, Рафаела Брумана, Карло Монти</i>	РЕЉЕФНО И ДОКУМЕНТАРНО ПРИКАЗИВАЊЕ МОЗАИКА КАО ПОТПОРА ЗА РЕСТАУРАЦИЈУ	455 – 464
<i>Франц Цурк</i>	ПЛАШТЕНИЦА СРПСКОГ КРАЉА СТЕФАНА УРОША II МИЛУТИНА	
<i>Franc Cirk</i>	EMBROIDERED COVER-ILITON OF SERBIAN KING STEFAN UROŠ II MILUTIN	465 – 484
<i>Цоня Дражева</i>	КОНСТАНТИН ВЕЛИКИ, КУЛТЪТ КЪМ СЉЪНЦЕТО И ОГЊНА И БЪЛГАРСКИЯ МАГИЧЕСКИ ОБРЯД – НЕСТИНАРСТВО / ТАНЦ ВЪРХУ ЖИВА ЖАРАВА/	
<i>Tsonya Drageva</i>	CONSTANTINE THE GREAT, THE CULT OF SUN AND FIRE AND BULGARIAN MAGIC RITUAL – NESTINARSTVO /DANCE ON LIVE EMBERS/	485 – 494
<i>Небојша Озимић</i>	КОНСТАНТИН ВЕЛИКИ И КУЛТ АПОЛОНА	
<i>Nebojša Ozimić</i>	CONSTANTINE THE GREAT AND APOLLO CULT	495 – 502
<i>Момир Јовић</i>	РИМ ПОЧЕТКОМ ЧЕТВРТОГ ВЕКА	503 – 512
<i>Graham Jones</i>	PROCLAIMED AT YORK: THE IMPACT OF CONSTANTINE, SAINT AND EMPEROR, ON COLLECTIVE BRITISH MEMORIES	
<i>Грахам Џонс</i>	ПРОГЛАШЕН У ЈОРКУ: УТИЦАЈ КОНСТАНТИНА, СВЕЦА И ИМПЕРАТОРА, НА КОЛЕКТИВНО БРИТАНСКО ПАМЋЕЊЕ	513 – 528
<i>Ивица Чауровић</i>	УТИЦАЈ ВЛАДАВИНЕ ЦАРА КОНСТАНТИНА И ЊЕГОВИХ ОПШТИХ РЕФОРМИ НА БРИТАНИЈУ	
<i>Ivica Čairović</i>	INFLUENCE OF THE REIGN OF CONSTANTINE THE GREAT AND HIS GENERAL REFORMS IN THE BRITAIN	529 – 536
<i>Зоран Симоновић</i>	ТРГОВИНА ПОЉОПРИВРЕДНИМ ПРОИЗВОДИМА У ВИЗАНТИЈСКОМ НИШУ	
<i>Zoran Simonović</i>	AGRICULTURAL PRODUCTS TRADING IN BYZANTINE NIŠ	537 – 544
<i>Владимир Алексић</i>	ВИЗАНТИЈА – НАРОД И ДРЖАВА У ДЕЛУ RAZGOVOR UGODNI NARODA SLOVINSKOGA	
<i>Vladimir Aleksić</i>	АНДРИЈЕ КАЧИЋА МИОШИЋА BYZANTIUM - THE PEOPLE AND THE STATE IN PLEASANT DISCOURSE OF SLAVIC PEOPLE BY ANDRIJA KAČIĆ MIOŠIĆ	545 – 564

**С благословом
Његовог Преосвештенства
Епископа нишког Господина Иринеја**

**With the blessing of
His Eminence Reverend Irinej,
Bishop of the Niš Eparchy**